

N:o 123.

Af herrar **P. Truedsson** och **P. Norberg**, *angående nedsättning af anslagen å tredje hufvudtiteln.*

En minskning af utgifterna under tredje hufvudtiteln, särskildt af anslaget till ministerstaten, har länge varit en icke blott Andra Kammarens, utan Riksdagens flere gånger och i mer än en form uttryckta önskan.

Sålunda beslöt 1871 års Riksdag att visserligen bevilja det af Kongl. Maj:t för ministerstaten begärda anslaget å 340,800 kronor, men att deraf uppföra 40,800 kronor såsom »tillfälligt anslag till öfvergående utgifter», emedan Riksdagen ansåg nedsättningen till 300,000 kronor kunna ega rum »först i mån af skeende afgång» bland dåvarande innehafvare af diplomatiska befattningar.

Tjugufyra år hafva förflutit, sedan detta beslut fattades, men anslaget å tredje hufvudtiteln till ministerstaten utgör i detta års riksstat 337,941 kronor, till hela sitt belopp uppfördt å ordinarie stat utan antydan om att någon del deraf är afsedd att indragas.

Det af 1871 års Riksdag fattade beslutet besvarades i statsverkspropositionen 1872 med en af chefen för utrikesdepartementet författad polemik och ett upprepande, till oförändradt belopp och i samma form, af den anslagsbegäran, som Riksdagen året förut förklarar sig icke kunna bifalla oförändrad. Men Riksdagen vidhöll sitt beslut, enär den ej funnit de skäl vederlagda, hvarå den grundat sin åsigt om möjligheten af framtida inskränkningar i utgifterna för den diplomatiska representationen.

Enahanda beslut — att anslaget under rubriken ministerstaten nedsattes till 300,000 kronor, och 40,800 kronor uppfördes såsom »tillfälligt anslag till öfvergående utgifter» — upprepades år 1873, men

1874 gjorde Första Kammaren en kraftig ansträngning att få bort ur budgeten denna påminnelse om att Riksdagen hyste förhoppning om någon nedsättning af kostnaden för den diplomatiska representationen, hvilket ock lyckades, i det att Andra Kammaren lemnade sina statsutskottsledamöter i sticket.

Visserligen beslöt Riksdagen år 1879 å nyo en »till minskning i utgifterna» syftande hemställan till Kongl. Maj:t, nemligen att konsulatgöromålen måtte å flere platser med den diplomatiska representationen förenas, äfvensom att expektanslöner ej måtte annat än i undantagsfall och för kortare tidrymd beviljas. Men då intet afseende fästes vid det förra af dessa önskemål, och då det senare endast föranledde, att man lät benämningen *pension* träda i stället för benämningen *expektanslön*, under hvilken man haft för sed att söka dölja det mest klandervärda missbruk af rätten att utan Riksdagens hörande pensionera diplomatiska embetsmän, så ledde ej heller detta Riksdagens beslut till någon besparing. Tvärt om, långt ifrån att minskas, såsom 1871 års Riksdag åsyftat, blef anslaget till ministerstaten höjdt med åtskilliga tusental kronor; sålunda uppgick det under en följd af år från och med 1884 till 345,000 kronor.

Af en så medgörlig och i sina beslut så föga uthållig och konsequent representation tvekade Kongl. Maj:t ej att år 1884 begära en *förhöjning* af anslaget till ministerstaten med 13,400 kronor och till expenser med 3,050 kronor, hvilket Första Kammaren biföll, men Andra Kammaren afslog, hvarefter i gemensam votering Andra Kammarens mening blef Riksdagens beslut.

Med anledning af en vid 1889 års riksdag väckt motion om nedsättning af ordinarie anslagen under tredje hufvudtiteln från 613,800 till en half million kronor, föreslog statsutskottet en skrifvelse med anhållan att Kongl. Maj:t ville tillse, huru vida ej sådana anordningar kunde vidtagas, att utgifterna under tredje hufvudtiteln blefve minskade. Hälften af Första Kammarens ledamöter reserverade sig mot detta förslag, och det blef af Första Kammaren förkastadt.

Vid 1890 års riksdag förnyade statsutskottet samma förslag, hvilket nu, liksom året förut, af Andra Kammaren bifölls, men af Första Kammaren förkastades.

År 1891 uttalade Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t sin öfvertygelse om möjligheten af besparingar å tredje hufvudtiteln, sin förhoppning att Kongl. Maj:t skulle egna frågan den omsorgsfulla uppmärksamhet, frågans vikt kräfver, samt sin förtröstan att den nedsättning af ministerns i Rom löneförmåner, som utrikesministern erkänt böra

vidtagas, måtte så snart som möjligt varda genomförd. Andra Kammaren hade visserligen beslutit en nedsättning med 40,000 kronor af anslaget till ministerstaten, men i gemensam votering blef det dock endast med två rösters majoritet eller 181 röster mot 179 beviljadt till det af Kongl. Maj:t äskade beloppet 377,941 kronor.

Äfven år 1892 beslöt Andra Kammaren en nedsättning med 40,000 kronor i ministerstatsanslaget, men i gemensam votering segrade åter Första Kammarens mening, att ingen besparing å tredje hufvudtiteln borde ega rum.

Slutligen år 1893 föll enahanda förslag, efter att statsutskottet enhälligt yttrat, att, då Riksdagen så nyligen som 1892 afslagit en framställning i samma syfte, det ej vore antagligt att Riksdagen vore benägen att bifalla den om nedsättning väckta motionen.

Af denna öfversigt framgår:

att Riksdagen 1871, 1872 och 1873 anhållit, att Kongl. Maj:t måtte vidtaga sådana åtgärder, att anslaget till ministerstaten måtte efter hand kunna minskas med sammanlagdt 40,800 kronor, hvilket belopp tills vidare uppfördes såsom »tillfälligt anslag till öfvergående utgifter»;

att Riksdagen år 1879 gjorde framställning till Kongl. Maj:t om vissa till »minskning i utgifterna» ledande förfoganden;

att Riksdagen år 1891 uttalade sin öfvertygelse, att besparingar å tredje hufvudtiteln vore möjliga, och sin förhoppning att Kongl. Maj:t måtte egnas frågan den uppmärksamhet, hennes vigt påkallar;

att Andra Kammaren 1889 och 1890 för sin del beslutit skrivelser i detta syfte till Kongl. Maj:t, hvilka af Första Kammaren afslagits;

att Andra Kammaren 1891 och 1892 beslutit 40,000 kronors nedsättning i anslaget till ministerstaten, men tappat i gemensam votering;

att de sålunda sedan några och tjugu år af Riksdagen eller af dess Andra Kammare uttalade önskingar *ej vunnit något afseende hos Kongl. Maj:t*, som till och med föreslagit förhöjningar såväl å ministerstatsanslaget som å andra anslag under tredje hufvudtiteln;

att anslaget till ministerstaten, som i 1871 års riksstat utgjorde 340,500 kronor, i den för 1895 gällande riksstat är uppfördt med 337,941 kronor; samt

att hufvudtitelnslutsumma af ordinarie anslag, som i riksstaten för år 1871 uppgick till 607,000 kronor, utgör 606,750 kronor uti innevarande års riksstat. Sådant är resultatet af Riksdagens och Andra Kammarens bemödanden under loppet af nära ett fjerdedels århundrade att åstadkomma någon minskning af utgifterna under tredje hufvudtiteln.

Vi tro att sakernas nuvarande läge gifver anledning att djupt beklaga det motstånd, som allt sedan 1871 mött såväl Riksdagens bemödanden att minska utgifterna för den diplomatiska representationen, som ock de flere gånger väckta förslagen att ordna de konstitutionella formerna för handläggningen af utrikes ärendena på ett för vårt eget lands välfärdsintressen mera betryggande och med den likställighetsprincip, hvarpå unionen är byggd, öfverensstämmande sätt. Vi hålla före, att inom kort ingen längre skall tilltro sig att försvara, att t. ex. upprätthållandet af ministerposten i Wien fått spela en roll nog betydande att sätta unionens tillvaro på spel.

Återblicken på förhandlingarna om en minskning af utgifterna för den diplomatiska representationen torde därför ej sakna sitt intresse. Ty resultatlösheten af så långvariga bemödanden visar sig nu ty värr betyda någonting vida mer, än att ett betydligt belopp af statens medel utgifvits, enligt den allmänna mening, som aldrig kunnat vederläggas, utan någon nytta för landet.

Särskild uppmärksamhet påkallar också ett skäl, som åter och åter upprepats mot yrkandet om en nedsättning af nämnda anslag. Detta skäl erinrar nemligen om det sätt, hvarpå den vid 1856—1858 års riksdag begärda betydliga förhöjningen af anslagen under tredje hufvudtiteln motiverades.

I anslagen till utrikesdepartementet — det vill säga: departementschefen, departementets expedition, ministerstaten och expenser; ty kostnaderna för konsulatväsendet voro då ej ens, såsom nu, delvis synliga å tredje hufvudtiteln — äskade Kongl. Maj:t vid nämnda riksdag en förhöjning af 141,525 rdr rmt, eller från 338,475 till 480,000. I denna slutsumma af anslag till kabinettsskassan ingick anslaget till ministerstaten med 359,700, hvartill det skulle höjas från 300,000 rdr rmt. Riksdagen beviljade allt som begärdes på 800 kronor när.

Såsom skäl för denna anslagsförhöjning anfördes i ett memorial af dåvarande utrikesministern bland annat följande:

»Mindre nu än någonsin kunna de förenade rikena isolera sig. De senare årens händelser hafva låtit dem bland Europas stater återintaga den plats som med rätta tillkommer dem, men på hvilken de, nästan uteslutande öfverlemnande sig åt vården af sina inre angelägenheter, icke aktat nödigt att göra anspråk under den långvariga fred, som föregick 1848 års händelser; och de båda nordiska nationerna måste äfven sjelfva i utlandet visa, att de icke äro ligkiltiga för den uppmärksamhet, som deras läge, deras tillgångar, deras historiska minnen och deras intressen framkallat.»

Här röja sig farliga tendenser till en svensk stormagtspolitik. Och de farliga illusionerna från 1856 synas ännu i dag herska i utrikesdepartementet, ehuru numera — efter 1864, 1866 och 1870 års krig — magtställningen i Europa är så förändrad, att en småstat som Sverige längesedan mist ända till det sken af en militärisk betydelse, som den för några årtionden sedan ännu ej hade fullständigt förlorat. Nuvarande utrikesministern har nemligen gång på gång påstått, att det är just med hänsyn till de *storpolitiska* förhandlingarna som Sverige måste behålla sin vidlyftiga och kostsamma diplomatiska representation samt att det just af sådant skäl är nödvändigt att t. ex. hålla en beskickning i Wien och likaledes i Konstantinopel. Detta påstående i ett anförande till statsrådsprotokollet af den 6 december 1889 upprepades i statsrådet den 5 december 1890, i båda kamrarna den 18 februari 1891 samt i Andra Kammaren den 17 februari 1892.

Vårt land har ej några handels- och sjöfartsförbindelser med Österrike-Ungern, som kunna rättfärdiga kostnaden för en svensk beskickning i Wien — om nu för öfrigt för sådana intressen någon hjälp vore att vänta af en för dylika saker främmande och ointresserad minister. Enligt kommerskollegii berättelse om utrikes sjöfarten representerades Sveriges sjöfartsförbindelse med Österrike-Ungern år 1892 af *ett* med last och *ett* i barlast, *summa två*, till Triest icke från Sverige, utan från utrikes ort ankomna och derifrån likaledes till utrikes ort afgångna fartyg. För denna sjöfartsrörelse torde vårt lands *konsulära* representation i Österrike-Ungern vara tillräcklig.

Nuvarande utrikesministern har en gång — nemligen 1891 — låtit undfalla sig det skälet mot en indragning af legationen i Wien, att detta skulle föranleda indragning af den österrikisk-ungerska legationen i Stockholm. Ehuru uppenbarligen intet statsintresse kunde komma att lida härpå, har man stundom antagit, att detta i förbigående anförda skäl vore det verkliga och afgörande och att således ett rent hofetikettsintresse dolde sig under påminnelsen om »Westfaliska fredens» tid och under det myckna talet om de »viktiga underhandlingar, som i Wien föras, om de derstädes afhandlade frågorna rörande magtställningen i Europa» — i hvilka underhandlingar och frågor det otvifvelaktigt är svenska folkets enhälliga mening att Sveriges regering *icke* bör inblanda sig.

Det verkliga skälet må nu vara det ena eller det andra, så bör i allt fall intetdera kunna godkännas af en folkrepresentation, som det åligger att hindra slöseri med ett fattigt folks skatter och att hindra

rikets inveckling i politiska äfventyr, der dess sjelfbestånd sättes på spel.

Om legationerna i Konstantinopel, Wien, Haag, Brüssel och Köpenhamn indragas, och någon gång, t. ex. för en handelstraktats skull, en diplomatisk representant skulle behöfva sändas till någon af de nämnda hufvudstäderna, så visar ju ett exempel från 1893—1894 huru förträffligt det går för sig att genom ett för ändamålet tillfälligt befullmäktigadt sändebud — som då kan blifva »rätta mannen på rätta platsen» — vinna ändamålet. De Förenade rikena hafva ingen diplomatisk representation hos republiken Schweiz, men detta har ej hindrat att Norge genom ett för tillfället förordnad sändebud erhållit en traktat med detta land. Det torde få antagas att nuvarande herr utrikesministern *icke* vill påstå, att en fast legation i Schweiz skulle hafva lyckats bättre än den synnerligt sakkunnige man, som till sina landsmäns belåtenhet bragt denna angelägenhet till ett godt slut.

Det torde ej vara utan intresse att jemföra Sveriges utrikesbudget med Danmarks. Den senare har i finanslagförslaget för finansåret $\frac{1}{4}$ 1895— $\frac{3}{4}$ 1896 följande utseende:

Till Udenrigsministeriet bevilges nedenstaaende 585,456 Kr.

A. *Ministeriets Embedsmænd m. fl.*

1. Lönninger:		
a. Til Ministeriets Embedsmænd	Kr. 24,000	
b. Til Medhjælp	» 13,456	
derunder 600 Kr. til et Ekspeditionsskretærhonorar	Kr. 37,456	
2. Kontorudgifter	» 2,600	
3. Understøttelseskassen	» 1,000	Kr. 41,056.

B. *Gesandtskaberne:*

1. a. Missionschefernes Lönninger	Kr. 84,000	
b. Missionschefernes Bordpenge	» 166,000	Kr. 250,000
2. a. Legationssekretærernes Lönninger	Kr. 12,000	
Opholdspenge	» 19,200	» 31,200
3. Kontorudgifter, udgifter til Lønningsforsendelser samt overordentlige Repræsentationsudlæg	» 4,000	» 285,200.

C. *Konsulatsudgifter:*

1. Egentlige Konsulatsudgifter	Kr. 34,500	
2. Udgifter om Søfolks Hjemsendelse	» 30,000	
3. Godtgørelse til Konsuler	» 150,000	» 214,500.
		Transport Kr. 540,756.

Transport Kr. 540,756.

D. Andre Udgifter:

1. Til Aviser og Bøger samt Pressen	Kr. 10,000	
2. Udstyring, Reiser og overordentlige Missioner	» 18,000	
3. Porto og Telegrammer	» 8,000	
4. Mindre Udgifter	» 2,000	
5. Inventariet	» 6,700	» 44,700.
		Kr. 585,456.

Till denna slutsumma bör läggas den under budgetsparagrafen »Statsraadet»
 upptagna aflöningen för utrikesministern Kr. 24,000.

Slutsumman öfverensstämmer sålunda rätt nära med den i *riksstaten synliga* svenska utrikesbudgetens. Men öfverensstämmelsen är blott *skenbar*, i ty att *dels* i den danska utrikesbudgeten upptagas anslag till utgifter, som i Sverige visserligen också förekomma, men icke bestridas från tredje hufvudtiteln, *dels* en betydlig del af kostnaderna för det svenska konsulatväsendet bestridas genom medel som icke äro synliga å tredje hufvudtiteln.

Hvad den förstnämnda olikheten angår, märkes att i den danska utrikesbudgeten upptagas 30,000 kronor till utgifter för sjöfolks hemsändande, medan motsvarande utgifter i Sverige bestridas med andra medel.

Således böra vid en jemförelse mellan den danska och svenska utrikesbudgeten nämnda 30,000 kronor afräknas från den förra.

Vidkommande åter den andra och långt mera betydande olikheten erinras, att, enligt »Lov om Konsulatvæsenet» af 14 april 1893, till aflöningsutgifter för konsulatväsendet utöfver det belopp som *konsulatafgifterna* inbringa — detta må under- eller öfverstiga de beräknade 150,000 kronorna — ej får användas mer än intill 30,000 kronor, medan deremot å tredje hufvudtiteln i den svenska riksstaten af de för konsulatväsendet utgående medel endast statsanslaget å 160,000 är synligt, men deremot hvarken de till konsulskassan ingående eller de åt konsulerna behållna konsulat- och expeditiönsafgifter. Om beloppet af den skatt, som under namn af konsulatafgift utgår af svenska fartyg, har från utrikes departementet fullständig upplysning aldrig blifvit lemnad; af norska konsulatkomitén beräknades det till 209,000 kronor år 1889. Således skall vid en jemförelse mellan den danska och den svenska utrikesbudgeten den senare ökas med den stora summa, hvarmed de svenska konsulatafgifterna och det svenska statsanslaget till konsulatväsendet, sammanlagda, öfverstiga de 180,000 kronor konsulatafgifter och statsanslag, som danska utrikesbudgeten upptager.

Tager man vidare i betraktande att Sverige och Norge med för-
enade tillgångar upprätthållit diplomati och konsulatväsen, medan Dan-
mark haft att *allena* bära samma slags utgifter, blifver proportionen
mellan den danska utrikesbudgeten och Sveriges och Norges gemen-
samma så mycket mer upplysande i fråga om det slöseri, som råder
under tredje hufvudtiteln.

Om man granskar den danska utrikesbudgeten i detalj, visar sig
på hvarje punkt en sparsamhet, som bjert bryter af mot slöseriet med
den svenska budgetens tillgångar. Några exempel:

Man jemföre lönestaten för vårt utrikesdepartements expedition
med följande uppgifter i det åberopade finanslagförslaget: direktören i
utrikesdepartementet har 8,000 kronors lön och 1,000 kronors person-
ligt tillägg; två departementssekreterare hafva hvardera 3,200 kronors
lön och för hvarje fem år 400 kronors tillägg, dock att lönen ej kan
öfverstiga 4,800; en arkivarie har 3,000; två fullmäktige hafva hvardera
2,400 kronor.

Om sändebudens aflöningar upplyses i statsverkspropositionen till
1891 års riksdag, att kostnaden för den danska legationen i Berlin är
36,400 kronor, för den svenska 54,000; att kostnaden för de danska
legationerna i London, Paris, och St Petersburg är resp. 52,000, 48,000
och 53,200 kronor, men för de svenska 68,000 kronor i hvar och en
af dessa hufvudstäder; att kostnaden för den danska legationen i Was-
hington är 20,000 kronor, men för den svenska 52,000 kronor; att kost-
naden för den danska legationen i Wien var 24,000, men för den
svenska var nära dubbelt eller 46,000 kronor, och således, äfven efter
en nedsättning med 14,000 kronor, skulle uppgå till 32,000 kronor o. s. v.

Å anförda ställe kan ock inhemtas, att Danmark *icke* har någon
beskickning i Belgien, samt att hvarken Danmark, Portugal eller
Schweiz håller någon beskickning i Konstantinopel.

Med sakliga skäl har man aldrig förmått, ja icke ens försökt att
visa, att ej flere af vårt lands beskickningar äro *fullkomligt öfverflödiga*,
och att utgifterna för andra, som tilläfventyrs någon gång kunna vara
till någon nytta, äfvensom för vissa konsulat, äro *onödigt och slösaktigt*
stora. För hvilket statsintresse en legation underhålls i Wien, Haag,
Brüssel och Konstantinopel lärar heller ingen hädanefter kunna förklara.

Och hvad legationen i Köpenhamn angår, lärar det blifva lika
svårt att ådagalägga dess nytta för landet, som skälet för aflöningens
höga belopp (36,000 kronor) å en ort, der lefnadskostnaderna äro lägre
än i de flesta hufvudstäder. Om man hopsummerar, hvad nuvarande
envoyén i Köpenhamn, som utnämndes år 1870, under nära ett fjerde-

dels sekel uppburit, har man all anledning att för en sådan frikostighet begära en annan motivering, än herr utrikesministerns yttrande år 1891, att det är föga troligt, »att vare sig Sverige eller Norge skulle kunna undvara en diplomatisk representant i Köpenhamn, så länge bruket är att underhålla internationella förbindelser genom diplomater».

Under åberopande af det anförda tillåta vi oss vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte besluta att nedsätta det af Kongl. Maj:t till ministerstaten begärda anslag, 337,941 kronor, med 40,000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1895.

P. Norberg.

P. Truedsson.

I förestående yrkande instämma:

John Olsson.

O. Walter.

L. P. Larsson.

Adolf Aulin.